

ШКОЛЬНАЯ ПРОГРАМА

С. А. Жукава

**БЕЛАРУСКАЯ МОВА
ВУЧЫМСЯ ГРАМАТНА ПІСАЦЬ
2 клас**

Дадатак да вучэбнага дапаможніка «Беларуская мова 2»
(аўтар В.І. Свірыдзенка) 2020 г. выд.

Дапаможнік для вучняў 2 класа
з самаацэнкай (наклейкі)

6-е выданне, перапрацаванае

Мінск

«Сэр-Біт»

2023

ПРАДМОВА

Дапаможнік па беларускай мове «Вучымся граматына пісаць», які вы трымаеце ў руках, змяшчае заданні для замацавання правіл правапісу па тэмах, прадугледжаных праграмай для вучняў 2-га класа. Практычны матэрыял, прапанаваны ў ім, будзе спрыяць выпрацоўцы трывалых навыкаў граматынага пісьма, больш глыбокаму засваенню асноўных ведаў у галіне вывучэння роднай мовы.

Заданні падабраны ў адпаведнасці з патрабаваннямі праграмы на аснове падручніка па беларускай мове для 2-га класа школ з рускай мовай навучання і маюць на мэце дапоўніць і паглыбіць практычную частку падручніка па тэмах і раздзелах праграмы.

Усе заданні ўзаемазвязаны і накіраваны на пашырэнне слоўнікавага запasu вучняў, развіццё ўмення знаходзіць і тлумачыць арфаграмы.

Размеркаванне слоў па групах дапамагае сістэматызаваць веды і навыкі вучняў і замацаваць пройдзены матэрыял.

На пачатку кожнай тэмы прапануецца ўспомніць правілы, а потым папрактыкавацца ў іх прымяненні: растлумачыць правапіс, уставіць прапушчаныя літары, выбраць патрэбную літару, знайсці памылкі. Дапаможнікам можна карыстацца як на ўроку, так і дома.

Лічым, што дапаможнік «Вучымся граматына пісаць» будзе карысным настаўніку для арганізацыі фронтальнай, групавой, парнай і самастойнай работы, правядзення падтрымліваючых і стымулюючых заняткаў.

У дапаможніку выкарыстаны ўмоўныя абазначэнні:

– правіла;

– парная работа;

– калектыўная работа;

– самастойная работа;

– зрабі дома з бацькамі.

Кожную выкананую самастойную работу вучань можа ацаніць сам. Для гэтага прадугледжаны наклейкі:

Малайчына!
Выдатна!

Малайчына!
Добра!

Малайчына!
Старайся!

Жадаю ўсім поспехаў!

ГУКІ І ЛІТАРЫ

Гукі мовы.

Абазначэнне гукаў на пісьме літарамі

Словы складаюцца з **гукаў мовы**. Гукі мы чуем і **вымаўляем**.

Гукі на пісьме абазначаюцца **літарамі**.

1. Прачытай словы. Назаві па парадку гукі ў кожным слове.

Дзякуй[дз'акуй], лаўка, шчасце, чорны, дзень, шчаўе, вадзяны, аўтобус, шчыгол, чэрствы, дзеці, клешч, чайка, джэм, Паўлік, джынсы, вудзіла, начны, джыгіт, аўтобус, чарніцы, Вадзім, шчанё, жоўты, Дзяніс.

2. Палічы, колькі ў слове літар і гукаў, запішы ў дужках.

Дождж (5 л., 4 г.)

рысь (___ л., ___ г.)

месяц (___ л., ___ г.)

аўтамабіль (___ л., ___ г.)

дзік (___ л., ___ г.)

пянькі (___ л., ___ г.)

удзячны(___ л., ___ г.)

леў (___ л., ___ г.)

сaджy (_ л., _ г.)

кaнькi (_ л., _ г.)

пчaлa (_ л., _ г.)

жaўpук (_ л., _ г.)

Джaлa (_ л., _ г.)

Вoльгa (_ л., _ г.)

кapoўкa (_ л., _ г.)

мaтылёк (_ л., _ г.)

увoсeнь (_ л., _ г.)

шчyпaк (_ л., _ г.)

кiнyўcя (_ л., _ г.)

дзяцeл (_ л., _ г.)

вoсeнь (_ л., _ г.)

чaйнiк (_ л., _ г.)

лeтнi (_ л., _ г.)

пушчa (_ л., _ г.)

сaдзiк (_ л., _ г.)

iнeй (_ л., _ г.).

3. З літар складзі словы і запішы. Палічы, колькі ў слове літар і гукаў, запішы ў дужках.

С, е, к, у, д, а, н *секунда* (7 л., 7 г.)

л, о, в, а, а, к _____

р, а, г, э, т, с _____

к, а, м, г, у _____

л, а, н, м, а, к, а _____

к, а, ш, л, о _____

ц, е, в, е, р _____

л, о, п, х, ч, ы, к _____

д, н, і, с, п, а, а, ц _____

ж, о, в, ы, к _____

в, ё, р, в, а, к, а _____

с, ё, л, к, а, в, я _____

о, з, к, і, р, п _____

ч, а, в, у, н, ь _____

ш, ы, т, а, с, к _____

а, т, о, ў, б, у, с _____

п, о, т, с, р _____

в, е, т, к, а, к _____

ч, у, р, а, л, к, а _____

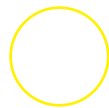
р, б, а, ф, а _____

н, е, с, о, й, к, а _____

р, а, б, е, в, е, й _____

н, і, ц, а, с, у _____

г, а, я, д, а _____

Устаў галосныя літары так, каб атрымалася як мага больш слоў. Запішы словы.

С..н – *сон, сын.*

Б..к – _____

К..т – _____

Р..ка – _____

Р..ма – _____

Беларускі алфавіт

1. Устаў прапушчаныя літары ў алфавітным парадку.

А, Б, ____, Г, Д, ____, Ё, Ж, З, ____, ____, ____,
Л, М, ____, ____, П, Р, ____, ____, У, ____, Ф, Х, ____,
____, Ш, Ы, ____, ____, Ю, Я.

2. У кожны радок дапішы па пяць літар.

г, д, е, ё, ж *з, і, ў, к, л.*

а, б, в, г, д _____.

о, п, р, с, т _____.

с, т, у, ў, ф _____.

е, ё, ж, з, і _____.

к, л, м, н, о _____.

і, ў, к, л, м _____.

с, т, у, ў, ф _____.

ф, х, ц, ч, ш, _____.

о, п, р, с, т _____.

3. У кожным радку запішы літары ў алфавітным парадку.

е, б, д, а, в, г _____

с, п, ў, у, т, р _____

с, о, н, п, м, р _____

э, ь, я, ы, ш, ю _____

к, з, л, і, й, м _____

й, л, н, і, к, м _____

ё, з, д, е, і, ж _____

х, ш, у, ц, ў, ч _____

ф, у, т, х, ц, ў _____

ч, ь, ы, ц, х, ш _____

Уважлива прагледзь кожны радок літар і знайдзі тую, якая стаіць не на месцы. Закрэслі яе.

А, Б, В, ~~Ф~~, Г, Д, Е, Ё.

З, І, Ў, К, Л, М, Н, О.

К, Р, С, Т, У, Ў, Ф, Х.

Е, Ё, Ж, З, Л, І, Й, К.

У, Й, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Ь.

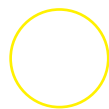
Т, У, Ў, Ц, Ф, Х, Ч, Ш.

Д, Е, Ё, Ж, З, К, І, Й.

Ч, Ш, Ы, Ь, Э, У, Ю, Я.

П, Р, Ч, С, Т, У, Ў, Ф.

Б, В, Г, Д, Е, Ь, Ё, Ж.

Змест

ПРАДМОВА	3
ГУКІ І ЛІТАРЫ	5
Гукі мовы. Абазначэнне гукаў	
на пісьме літарамі	5
Беларускі алфавіт	8
Напісанне вялікай літары ў словах	12
Вымаўленне і правапіс слоў з ў	17
Слоўнікавыя словы	21
Склад. Падзел слоў на склады	22
Перанос слоў	25
Націск	28
Правопіс слоў з літарамі <i>о, э – а</i>	30
Правопіс слоў з літарамі <i>е, ё – я</i>	33
Слоўнікавыя словы	36
Зычныя гукі [d] – [dз']. Іх абазначэнне на пісьме	38
Зычныя гукі [m] – [ц']. Іх абазначэнне на пісьме	42
Зацвярдзелыя зычныя гукі.	
Правопіс слоў з імі	45
Парныя звонкія і глухія зычныя гукі. Іх абазначэнне	
на пісьме	48
Падоўжаныя зычныя гукі.	
Іх абазначэнне на пісьме	53
Слоўнікавыя словы	57
Раздзяляльныя знакі –апостраф (') і мяккі знак (ь).	58
СЛОВА	61
Словы, якія называюць прадметы	61
Прыназоўнік. Правопіс прыназоўнікаў	66
Словы, якія называюць прыметы прадметаў	70
Словы, якія называюць дзеянні прадметаў	76
Сказ. Афармленне сказа на пісьме	81
Слоўнікавыя словы	88
ТЭКСТ	90
Слоўнікавыя словы	99
ДЛЯ ЗАПІСУ	100
Слоўнікавая дыктоўка 1	100
Слоўнікавая дыктоўка 2	100
Слоўнікавая дыктоўка 3	101
Слоўнікавая дыктоўка 4	101
Слоўнікавая дыктоўка 5	102